

tro oklije. Tla morajo biti srednje-vlažne za-nj, in take lastnosti, da se poleti ne osuše, drugač brestova setev nič ne velja, in le saditi se mora v suhotni zemlji in pa pogostoma zalivati.

Javor je dobro v jeseni kmali ko je seme zrelo, boljše pa spomladi sejati, zato, da kličje zgodaj izraščeno od spomladanskega mraza ne pogine. Posejal se bo za pomesenje nizkih logov, in za to bo skuzalo 6 ali 8 verčev semena. Posetev se opravi, kakor gabrova, namreč ne v rahlo, temuč le v načeto ali pa pred okopano pa dosti vležano zemljo, in seme se pol pavca visoko s parstjo zagerne. Zelenje se v 6 tednih prikaže, in zabavlja mu sonca prepekva in spomladanski mraz; treba je brez ovmes posejati, da javorovo mladje med njo kaj sence in zavetja ima.

Jesen le kmali kmali, kadar seme dozori, sej, drugači ti več let v zemlji leži in ne kalí. Zemljo kakor za hrast in bukvo dobro obdelaj, in seme v narejene plitve jarčice posejano pol pavca s parstjo zagrebi. Kadar bo že hrast v zemlji, se 4 do 8 verčev jesenovega semena na oral poseje in pograblja. Koristen in verli bo jesen v nizkih logovih zapasen, dober za mnogo porabo in za hrodelj, rad in lepo iz porobka ali šterclov ozelení in za prihranjence je prav pripraven. Seme pa še le v drugem ali clo v tretjem letu po setvi oklije.

(Dalje sledí.)

Za poduk in kratek čas.

Domači svetovavci.

Vprašal je nedavno neki gospodar soseda svojega: „Ljubi moj, kaj nek počenjate, da gospodarstvo vaše gré tako dobro spod rok in vendar ne vidimo nič posebnega pri vas? Saj mi drugi delamo tudi in se trudimo noč in dan; smo skerbni pa varčni, kolikor moremo, vendar opomagati si ne moremo nikoli“.

Sosed mu odgovori: „Ne vem, kako je to; menda da so moji troji domači svetovavci, katerim se imam zahvaliti za vse, kar imam“.

„Vaši domači svetovavci? ki so pa ti?“

„Domači pes, domači petelin in domača mačka“.

„Kaj se norca delate?“

„Po pravici govorim; lejte, domači pes laja, kader prikrade se kak sovražnik; to me opominja: pazi, gospodar, kaj se po hiši in okoli nje godí. Domači petelin pôje, ko dan se zaznava; to me opominja: na noge, pa delaj! Domača mačka se liže in čedi, ko bliža se ljub gost, in to spet me opominja: „pogerni mizo in postreži mu!“

„Vem, vem, ljubi sosed, kaj hočete s tem reči. Kaj ne, da tri stvari so potrebne, da se gospodarstvu pripomaga: skerblijivost nad vsem, kar bi utegnilo nam škodovati, — delavnost v vsem, kar zamore nam koristiti, — pa prijaznost do vsih, ki nam dobro hočejo in dobro storé“.

„Če ste me razumeli — zaverne sosed — mi je drago; jez hvalim domače svoje svetovavce, da me opominjajo vselej, kaj naj storim; lahko bi brez njih kaj pozabil. J.Š.“

Jezikoslovne reči.

Besedi „jezar“ in „tisuč“ — in še druge števila.

Da naše jezikoslovje ne bo ostajalo enostransko, ali zahajalo v pomote, bo potrebno pogled tudi na druge indoeuropejske jezike obračati, in sicer ne samo na sanskritskega, temuč tudi na druge sorodnike. Dober izgled za to potrebnost ste besedi jezar in tisuč.

Gosp. Metelko slovensko besedo jezar ali jezero izpeljuje iz madžarskega ezer, besedo tisuč pa iz goti-

škega Thusund. — Kaj govori o tem priličevavna slovnica indoeuropejskih jezikov? Dr. Rapp piše v svojih bukvah „Grundriss einer Grammatik der indoeuropäischen Sprachen“ zv. I. str. 160, da se za število 1000 nahaja v indiskem beseda sahasra, v perziškem hezar, v armenskem hhazar, in k tem se vzame še slovenska jezar. Lahko se tukaj vidi, da v indiskem je za odverženo sprednico korenika hasra; v perziškem se glasnica *a* spreide v *e*, in tihnica *s* omeči v *z*, tedaj ostane hezar; z manjšo spremembo je v armenskem hhazar; v slovenskem pa namesti čerke *h* nastopi *j*, jezar.

Po takem dokazu se mora razumeti, da beseda jezar je indoeuropejska; ako se nahaja tudi v madžarskem ezer, je morebiti ravno nasprot iz slovenskega vzeta, ako ni tudi čudskim jezikom lastna; ako pa gosp. Bile piše, da beseda „jezar“ na Notrajskem pomenja sploh večjo množico, mora to tako veljati, kakor sploh govorimo „stokrat“ ali „tavžentkrat“ namesti „prav velikokrat“.

Druga korenika za število 1000 se med indoeuropejskimi jeziki nahaja ne samo v gotiškem Thusund, v nemškem Tausend, temuč tudi v litvanskem tukstantis; k tem se vzame še staroslovenska beseda tisušča, ruska tisjašča, slovenska tisuč. Tudi to pričuje, da beseda tisuč je indoeuropejska, in ne le po gotiški posneta; še bi se po litvanskem tukstantis utegnila dalje razložiti za deset sto; zakaj prvi del besede je tuk, lahko sorodno z indoeuropejsko koreniko takam za število 10, ktera se po indiško glasi dasan, po gerško pa deka, in drugi del besede stantis se snida z indiskim satam, z latinskim centum, s slovenskim sto.

Še tretja korenika za število 1000 je v gerškem chilioi, v latinskem mille, in v arbanaškem mije. Ondi je *ch* gerške besede polagama omečen v *m* latinske; po versti se namreč čerka *k* ali *ch* prestopa v *p* (primeri: latinski kado in slovenski padem), in čerka *p* se dalje meči v *m* (primeri: lat. paulus in slov. mali). Arbanaški jezik se sicer ne šteje med indoeuropejske, vendar se z njimi snida v nekterih korenikah; tukaj je beseda mije podobna latinski, ker se je čerka *l* spremenila v *j*.

(Konec sledí.)

Ogled po domačii.

Eno noč pri sv. Joštu na Gorenskem.

(Dalje in konec.)

Druga pozornost naša naj bo mali kapelici Marije Device, ki stoji malo proč na desno od cerkve. Ker sem v mladih letih mnogo od nekega puščavnika pri sv. Joštu praviti slišal, sem mislil, da je morebiti poleg te kapelice nekda stanoval, preden je bila še prava božja pot osnovana; pa pravilo se mi je, da prebival je res, vendar že novejši čas neki človek v belkasti hali, ki so ga za puščavnika imeli in klicali, v neki mali izbici v desnem stolpu cerkve, kjer ni zvonov. Bil je nek od zgornje strani domá, al je pa tū umerl ali kam je zginil, ne vém povedati *).

Je pa tudi še neka druga zapuščena hiša tam proti Selcam, pičlo uro od cerkve na lepem sončnem kraju, ki se pušava imenuje. Al je ta hiša v kaki zvezi z omenjenim puščavnikom, ne vém; morebiti je tudi tam kdaj kter drug prebival.

Tretje poslopje na gori je farovž. Bil je nekdajsamostan, kjer je po 7 duhovnikov pod nadzornostjo svojega vodja stanovalo in božjo službo opravljalo. Eden vodjev, kateri je nek tudi dovoljenje za sv. stopnice pridobil in jih osnoval, leži zakopan v cerkvi na desno, ko se skoz velike vrata pride, in ima naslednji kamnitni spominek: HIC

*) Jez sem svoje dni vidil tistega „puščavnika“ pri sv. Joštu, ki je bival v zvoniku pa k mežnarju pozimi menda spat hodil. Mogel je menda za gosača pri mežnarji veljati, sicer bi gosposka ne bila pripustila, da bi se bil potikoval po zvoniku. Vred.